

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 — —

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

Az irkoztóság kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 10.

Felmentés.

Sok csodabogara van a jó Istennek. Van olyan, amelyik vegetarianusnak van teremtve, de ha egyszer husba harapott, el nem engedi, ha agyonütik is.

A hörcsögről mondják ezt. Odva, pofazacskója teli van összeprédált élelemmel, de ha emberbe harap, el nem ereszt, míg agyon nem üt.

Semmi tisztességtelen dolog nem sült ki Ugronról, nem is hiszi el róla senki az összeférhetlenségi bizottság felmentő ítélete tulajdonképpen hajszolónak elítélése volt, mégis tovább fog folyni a hajsz.

A sok kormánypárti inkompatibilis el akarja terelni üzelmeit az Ugron egyszerű szállítási ügyével és összeférhetlen módon szerzett százezreit az Ugron pár száz vagy ezer forintos ügyletével.

Most vidékről, obskurus nevek alatt folytatják a hajszát, — persze nem nagy sikere lesz ennek sem, de úgy vélik, hogy megingatják a hosszan húzódó ügygyel Ugron tekintélyét.

Ebben a hajszában jól esik látni egy politikai pártnak nyílt állásfoglalását Ugron mellett.

Értjük a néppárt eljárását, melynek a delegációba választott tagjai leköszöntek ama pucs miatt, mit a »fondorkodók« szerveztek Ugron ellen.

E levél az egyetlen komoly momentum e kinos ügyben.

*

A néppárti delegátusok következő levelet intéztek a Ház elnökéhez:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A képviselőház mult szombati ülésén tisztelettel alulírottak a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság tagjaivá választottak Bármennyire is kitüntető reánk nézve a tisztelt képviselőháznak e bizalma, ezen megbízást, ez alkalommal, legnagyobb sajnálatunkra, még sem fogadhatjuk el, mint a magyar delegáció tagjai, ezennel lemondunk. Indokaink, melyek bennünket e lépésre készítettek, a következők: A t. képviselőház a mult szombaton megejtett választásnál eltért eddig szigorúan követett eljárásától és egy, az ellenzék részéről jelölt egyént mellőzött, dacára annak, hogy a jelölésre ezen ellenzéki párt a többség részéről felhivatott és ezen jelöléshez a többség pártkonferenciáján hozzá is járult. Ha mi ezen, az egyik ellenzéki párt ellen a többség részéről követett eljárásba belenyugodnánk, ez által hozzájárulnánk egy precedens megteremtéséhez, mely az eddigi parlamenti gyakorlattal homlokegyenest ellenkezik. De ellenkezik az ellenzék szerepkörével is, melyet abban az országos bizottságban betöltenie kell. — Mert azoa ellenzéki férfiak, a kik a többség felhívására az egyes ellenzéki pártok részéről jelöltetnek, nem mint a többség bizalmának letéteményesei, hanem mint az ellenzék bizalmi férfiai hivatvák ott működni. Kiket tartanak a pártok erre legalkalmasabbnak ezen ellenzéki köteleesség teljesítésére? — ezt az illető pártokra kell bízni. Ezen felfogásnak felelt meg az eddigi gyakorlat; mert ellenkező esetben szükségtelen a jelölésre való felhívás a többség szabad akarata szerint választhat az ellenzék sorából neki tetsző ellenzéki férfiakat. A többségnek hozzájárulása nem a bizalom szempontjából, hanem csak annyiban jó számba, amennyiben, mint

a hatalom kezelője, a parlamentárizmus érdekében hatalmát nem érvényesíti az ellenzékkel szemben. És ezt vagy az által teheti meg, hogy az illető jelöltre szavaz, vagy az által, hogy a szavazástól egészen tartózkodik, az ellenzékre bizván, hogy saját erejéből válaszssa meg jelöltjeit. De nem felelt meg a korrektségnek sem, hogy egyes ellenzéki férfiak jelölésére az ellenzéki pártok felhivatnak, azok azon feltevésben, hogy a parlament az eddigi szokást fogja követni, a jelölést megejtik és csak aztán veszik észre, hogy ezen felhívás nem vétetik figyelembe, hanem arra használtatik fel, hogy egy politikai ellenfél, ki a kisebbséghez tartozik, a többség által az ország előtt egy megbélyegzési kísérlet áldozatává tétessék. — Bizalommal fordul a többség a kisebbséghez akkor, mikor őt jelölésre felhívja; bizalommal felel a kisebbség, mikor jelöl. Ezen bizalommal való visszaélés abban a színben tünteti fel az ily eljárást, mintha az illető politikai pártot félrevezetni akarnák és egy politikai ellenfelen, ha más uton nem bírnak annak reputációján csorbát ejteni, legalább ilyen képen kívánnak megtorlást gyakorolni. Ily eljárás után nem tehetünk egyebet, mint hogy — ismételjük — állásunkról, mint a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság tagjai, lemondunk, illetve lemondásunkat Nagyméltóságodnak ezennel bejelentjük. Kitűnő tisztelettel Budapesten, 1900. évi május hó 9-én Nagyméltóságodnak kész szolgálai: Ifj. gróf Zichy János, Rakovszky István.

E levél után kinos helyzetben lesz a kormánypárt, mely ellenzék nélkül megy igy belé a hadügyi reformokat követelő delegáczióval ülésebe.

Azt pedig alig hisszük, hogy a kormánypárt magára vállalná az ellenzék

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az elárult titok.

Irta: Szőke Gyula.

Hogy Váry alispán ur mily reményeket táplál, mikor egyetlen leányára, a szép Katinkára tekint, azt még Jancsi huszár is tudja. Tudja bizony Jancsi, hogy az ura szép jövőt kíván biztosítani leányának és azért mindenféle pity-poty ember ne próbáljon szerencsét, mert aligha olyan kosarat nem kap, mely örökre elveszi leánykérő szándékát. Igaz, hogy maga az alispán ur is csak egyszerű familiából származott, de emberül felküzdötte magát oda, a hol most áll és ha most neki más számításai és merészebb tervei vannak, mint voltak esetleg szüleinek, hát azt senki tőle rossz néven nem veheti. Különösen a fiatalabb vendégeket szokta jól szemügyre venni, ha azt veszi észre, hogy Katinka iránt érdeklődnek. És hatása alatt áll Jancsi. Már a mint hallja, hogy vendég jön a házhoz, az elejtett szavakból, melyeket a családban a jövőendő személyre vonatkozólag hall, fogalmat alkot annak személyéről, vagyoni és családi helyzetéről és a családéhoz mérten szabja meg a maga tiszteletét a vendég iránt. Ha azt tudja valahogy kivenni, hogy az illető szives fogadtatásra talál, ő is barátság-

gosabban köszönti kapunyitáskor és egyéb találkozáskor; míg ha arra a tudatra jut, hogy szivesen látják ugyan alispánék az illetőt, de csak azért, mert ez már csak úgy illik, ő is e szerint viselkedik.

Az is áll azonban, hogy szegény Jancsi sem volt mindig tisztában az alispánék vendéglátásával, főleg azóta nem, hogy az a Barcsai Kálmán járt a házhoz. Azt tudta róla, a mit Katinka kisasszony meg az anyja közt folyt társalgásból hallott meg félfüllel, hogy igen szép reményekre jogosító tehetség, törvényszéki aljegyző, de nemsokára kinevezik főjegyzőnek, meg hogy a városban mindenféle tisztelik, becsülik. Hanem jóllehet ezt mind tudta, még sem tudott egészen dűlőre jutni, mert azt tapasztalta, hogy azért a családtagok mindegyike mégis más és másképp gondolkodik. Katinka kisasszonyról látta, hogy igen szivesen látja Barcsait; hosszan el is beszélgetnek egymással künn a lugásban, úgy hogy el sem tudja képzelni, mit prézsmítálhatnak annyit. A nagyságos asszony is szivesen fogadja, el is beszélget vele és ha mindezt nem oly barátságos képpel és jókedvvel teszi is, mint azt a »nagy és kedvesen látott« vendégeknél szokta, még sem lehet egy szemernyi ellenszenvet sem kiolvasni viselkedéséből. Annál inkább lehetett azonban az alispánéból, ki a legszorgosabban vett hideg udvarias-ságot tanusítja a fiatal emberrel szemben, leg-

többször, ha csak lehetséges, kerüli is a vele való találkozást. Hogy egyenesen el nem zárja előtte az ajtóját, csak Katinka kedvéért történik.

Igy bizony szegény Jancsi igazán nem tudta, mikép viselkedjék Barcsai jelenlétében. Hanem azért nem esett egészen kétségbe. Nem azért forgolódik már annyi éven át e házban, hogy meg nem tanulta volna parancsolói mind-egyikének kedvében járni. Ha az alispán ur szem előtt volt Barcsai jövetelénél, úgy járt el, mint azon vendégeknél, kiket nem valami szivességgel látnak alispánék. Ha pedig csak Katinka kisasszony és a nagyságos asszony látta, lehető szivességgel nyitotta előtte az ajtót és vette át czilinderét, nem feledkezvén meg természetesen arról sem, hogy körül tekintsen, tiszta-e a látó határ, nem nézi-e valahonnan az alispán.

Hogy ez a helyzet legkevésbé sem tettett János huszárnak, annak bizonyításához nem kell sok fejtörés, de hát utóvégre is tehet-e ő arról, hogy olyan különböző az emberi természet még egy család tagjainál is. Csak azért ad hálát az Istennek, hogy őt olyannal áldotta meg, hogy egyiknek is, más-siknak is eleget tehet.

Hanem egy idő óta mégis vége szakadt ennek a bizonytalanságnak. Barcsai egyszerre úgy elmaradt az alispánék házától, mintha a

szerepét — de az ódiomot sem, ha mind-
ezt szó nélkül szavazzák meg.

Ez elég kényelmetlen helyzet — a
taktikázó kormánypartra.

A kath. autonómia.

Budapest, máj. 10. (Saját tud. táv.)
A katolikus autonómia 27-es bizottsága
ma délelőtt Szapáry Gyula gróf elnök-
lete alatt ülést tartott, melyen a püspöki
karnak a kath. autonómia javaslatára
adott válasza vétetett tárgyalás alá. Föl-
vetették először azon kérdést, hogy vá-
lasztanak egy *albizottságot*, mely az
autonómia ügyében a püspöki karral tár-
gyaljon.

Timon Ákos és Györffy autonómiai
képviselők hevesen megtámadják ezt az
indítványt, mely csak játékot üz az
autonómiával és nincs értelme egyáltalá-
ban az albizottsági tárgyalásnak.

Hornig Károly br. püspök tiltakozik
a Timon és Györffy által felhozott vádak
ellen.

A többség ezután belemegy az albi-
zottsági tárgyalásba, mire Timon és
Györffy elhagyták a termet.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 10.

Az ülés későn nyílt meg. A folyosókon ki-
zárólag az Ugron-ügyről folyt a beszélgetés. Ál-
talanos a vélemény, hogy az összeférhetlen-
ségi bizottság egyhangu határozata nem föl-
mentés, hanem erkölcsi marasztalás. Annak a
hangsúlyozása, hogy az összeférhetlenség »ez
idő szerint« nem forog fenn, világos kifejezése
annak, hogy »annak idején« igenis fennforgott,
megszűnt, mert a szerződések is megszűntek.

Ennek a határozatnak a hatása alatt ke-
letkezett még tegnap az a hír, hogy Ugron le-
teszi mandátumát. Ezt a hírt azonban ma
megcáfolták. A nagy Rhabonban megtartja
mindvégig mandátumát, éppen úgy — mint

annak idején Linder György. Csakhogy Lindert
később mégis rehabilitálták.

Az ülés nagy és izgatott érdeklődés mellett
nyílik meg. De az események mivel sem iga-
zolták ezt az érdeklődést. Az elnök bejelentette,
hogy gróf Zichy János és Rakovszky István le-
velet intéztek hozzá, melyben lemondanak dele-
gatusi tagságukról. A levelet fel is olvastatta a
jegyzővel.

Az elnök száraz hangon jelentette azután,
hogy a lemondott delegátusok helyébe — im-
már négyen vannak — póttagokat fog behívni.

Aztán Apáthy Péter az összeférhetlenségi
bizottság elnöke bejelentette az összeférhet-
lenségi bizottság ítéletét az Ugron-ügyben.

— Kivánják az iratok felolvasását? —
kérdezi az elnök?

— Nem! — kiáltják mindenfelől.

A határozatot szó nélkül tudomásul vették.

A Ház ezután áttért a napirendre és Ne-
ményi Ambrus rövid előadói beszéde után vita
nélkül elfogadta a hírlapbélyegekről szóló tör-
vényjavaslatot.

Következet a szeszkontingensről szóló tör-
vényjavaslat tárgyalása.

Harbaky István előadó hosszabb beszéd-
ben ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Az előadó után Komjáthy Béla szólalt fel
elsőnek. Elfogadja a javaslatot és hosszasan
támadja az agrariusoknak a szeszkerésben el-
foglalt álláspontját, a mely csak a nagybirtok
érdekeit szolgálja, míg a kisbirtokosok érdekeit
határozottan sérti.

Lukács pénzügyminiszter védi a javaslatot
a felhozott vádak ellenében.

A javaslat tárgyalását holnap folytatják.

Ujabb bejelentés Ugron ügyében.

A képviselőház folyosóján ma egy köszön-
tötték egymást a honatyák hogy:

— Pokróczos jó reggelt!

A mi természetesen célzás akart lenni az
oly sok port fölvert Ugron-ügyre, a mely még
ma reggel is élénk szóbeszéd tárgyát képezte a
Ház folyosóin. A képviselők általában mind
azon a nézetten vannak, hogy az inkompatibili-
tási bizottság tegnapi határozata föttétlenül ko-
rekt, mert a bizottságnak csakugyan nem volt

máshoz jussa, minthogy a zabliferálást bírálja
el. De azzal is tisztában van mindenki, maguk
az Ugron-párt tagjai is, hogy a tegnapi dolog-
gal az Ugron Gábor ügyei még nincsenek elin-
tézve és hogy az összeférhetlenségi bizottság-
nak még foglalkoznia kell majd a talpfa-szálli-
tás és a pokróczgyár-alapítás dolgával is.

Már az ülés előtt is híre járt, hogy Per-
czel Dezső képviselőházi elnökhöz újabb össze-
férhetlenségi bejelentések érkeztek Ugronra
nézve.

Várták is, hogy az elnök az ülés elején
bejelenti ezt a Háznak és megteszi a szokásos
intézkedéseket, de ez nem történt meg.

Az Ugron-ügyről az ülés elején mindössze
csak annyiban volt szó, hogy felolvasták Ra-
kovszky István és gróf Zichy János néppárti
képviselőknél Perczel elnökhöz intézett levelét,
melyben bejelentik, hogy Ugronnak a delegá-
cióból történt kibúktatása következtében ők is
lemondanak a delegációnalis tagjáról.

Azután meg fölkel Apáthy Péter, az
összeférhetlenségi bizottság elnöke és el-
mondta, hogy a bizottság Ugron Gábor ügyé-
ben tegnap meghozta határozatát. Ezt a hatá-
rozatot az ügyre vonatkozó iratokkal együtt le-
teszi a Ház asztalára.

Senki sem kívánta a határozatot hallani,
senki sem szólt hozzá — mert hiszen eléggé
ismeretes — és így aztán Polónyi Géza, a ki
az Ugron-párt részéről egymaga volt jelen a
Házban, fölkel és eltávozott, mondván:

— Ezek után az egész Ugron-párt elmehet!

Az a hír volt elterjedve tegnap, hogy U-
gron Gábor immár nem várja be, a míg rá
nézve újabb összeférhetlenségi bejelentés
történik, hanem le fog mondani a mandátumá-
ról és teljesen visszavonul a politikai élettől

E hír azonban nem felel meg a való-
ságnak és Ugronnak eszeágában sincs lemon-
dani a mandátumról. Higgadtan néz elébe a
történendőnek.

Megkérdezték Olay Lajostól is, hogy ő ez-
uttal nem fog-e újabb összeférhetlenségi be-
jelentést tenni Ugronra nézve. De Olay kijelen-
tette, hogy ez nincs szándékában.

Az újabb összeférhetlenségi bejelentést,
mely ma reggel a vidékről érkezett Perczel
Dezsőhöz, az elnök a Ház legközelebbi ülésén

szél fujta volna el. Mi lehetett az oka, azt bi-
zony ő még csak nem is sejtí, pedig nagy ti-
tok legyen, a mi előtte rejtve marad. Talán
neszét vette, hogy Bátorfy, a képviselőház leg-
ifjabb tagja és reménybeli főispánjelölt, meg-
kéri legközelebb Katinka kezét és ő ötödik ke-
rék lesz? Lehet, hanem akármilyen történet le-
gyen is, az ő dolga, ő bizony már nem bánja,
nem is kutatja, csakhogy vége szakadt a bi-
zonytalanságnak, kétszerkésztűnkőlésnek és ő
is felcsapott az örvendezők csoportjába. Csak
az nem fér a fejébe, hogy az a Katinka kis-
asszony, ily nagy szerencse mellett is olyan
sápadt és rosszkedvű.

As alispán nem tudja hova legyen öröm-
ben, hogy leánya oly szerencsés és Bátorfyé
lesz, belekerül abba a híres Bátorfy-családba
és neki így teljesebbé megy egy régi óhaja.
Örömben, boldogságában osztozik felesége is.

Nem örült azonban az, a kinek pedig legjob-
ban kellett volna örülni a »szerencsés«-nek: Ka-
tinka. A mióta a végzetes igent kimondta in-
kább folyvást szomorubbá lett. Kimondta az
igent önkény s így még az a vigasztaló vagy
inkább eljárását mentő szava sem lehet,
hogy valaki még csak látszólag is készlettel.
Nem készlettel senki, sem az atyja, sem az
anyja, csak a saját szive. Ennek sem az a
dobbanása, mely vonzódásból, szeretetből tá-
mad, hanem az, melynek megindítója a félté-
kenységből szármagó bosszúállás. Ezért fur-
dalja most a lelkiismerete, azért szeretné azt

az igent egy erősebb, rövidebb nemmel kija-
vitani, örökre megsemmisíteni, de nem meri.
Látja, hogy szülei örülnek, minden szavukban
kicsendül a boldogság azért, hogy ő, — lega-
lább szerintök — szerencsés. Nagyon megszo-
morítaná őket, ha kijelentené, hogy sem tes-
tének, sem lelkeinek nem kell és nem is kel-
lett soha Bátorfy; ezt pedig nem akarja, gyer-
meki szeretete nem engedi. És mégis, mégis
miért is mondta ki olyan gyorsan álnok szó-
val azt, hogy kész Bátorfy neje lenni, miért
nem kért legalább néhány napi gondolkodásra
időt, miért ugrott bele rögtön a tátongó ör-
vénybe, mely boldogságát volt hivatva elnyelni.

De minek is ép akkor jött ez a mostani
vőlegénye, mikor őt úgy elhagyta a józan gon-
dolkozás? Vagy inkább miért ép akkor kel-
lett annak a félreértésnek megtörténnie, mikor
Bátorfy jött? Mind oly kérdések, melyek egy-
más nyomába támadnak és a melyekre mégis
egyetlen mentő feleletet sem tud adni. Mind-
egyikre is csak az a válasz, hogy voltaképen
mégis ő az oka. Miért is nem gondolt ő arra,
hogy az a leány Barcsai rokona is lehet; miért
nem hallgatta meg mentéségét, mikor el-
jött, hogy magát kimagyarazza? Pedig ismer-
hette már Kálmán szívet úgy, mint akár a
sajátját; tudhatta, hogy abban semmi megve-
tésre méltó, semmi álnok nincs. Hosszu egy
évig tapasztalhatta már mindezt és mégis
miért érezte és hallgatta meg mindjárt szívé-
nek első rendetlen dobbanását oly nagyon,

hogy az az egész öszhangot egyszerre és vég-
leg megzavarta? Miért engedte magát elragad-
tatni rögtön első kísértésre, mikor azt susogta
neki a nem jó anygala, hogy küldje vissza azt
a féltve őrzött, elszáradt rózsát, melyet akkor
kapott tőle, mikor az első és legerősebb ígé-
retet vette és adta? Annyi szép órát töltöt-
tek egymással, annyi virágot kapott Kálmántól,
de a legszebb óra mégis csak az volt, melyben
azzal az egy szál rózsával Barcsai szívet
is átvette és a rózsát nem, mint eddig, éjszótét
hajfűrtjeibe, hanem keblére a saját szíve fölé
tűzte, hadd hervadjon el annak melegétől,
hadd legyen tanyája szíve forró szeretetének.

Elküldte ezt a rózsát akkor, a mikor ab-
laka alatt látta elmenni Barcsait azzal az is-
meretlen nővel és mikor Kálmán nem jött el,
hanem azt írta, hogy nagyon el van foglalva
sőt még harmadnap sem jött. Elküldte minden
betű írás nélkül és a széthullott szirmok mégis
mindent megmondtak. Barcsai sietett is meg-
szüntetni a félreértést, de nem beszélhetett
vele, mert azt izenték ki Jánossal hogy »Ka-
tinka nagysága nincs itthon.« Kísérletet tett
másodszer, de ugyanazon eredménnyel; de
ekkor már magának kellett kiegészítenie a
Jancsi mondását. Mert a mint kilépett az ut-
ca ajtón és hirtelenében föltekintett Katinka
ablakára, azon egy barna fő huzódott ép vissza,
Katinka volt. Tehát csak az ő számára nincs
itthon gondolta magában és elhatározta, hogy
jelenlétével többé nem háborgatja.

fogja bejelenteni és mindjárt át is teszi azt a bizottsághoz.

S a bizottságnak újabb adatokat is kell majd beszereznie, mert a vidékről érkezett bejelentés nemcsak a talpa-szállításra és a pokrócz-gyárra terjeszkedik ki, hanem Ugron téglázására és rozs-szállítására is.

Érkezett egy másik bejelentés is Ugron dolgában az elnökhöz, még pedig *Bak* Ráfáel nevű budapesti magánhivatalnoktól. (Lakik: Sétátér-ucza 3.) Minthogy a bejelentő polgári foglalkozását és lakását pontos címét megjelölte beadványában, a beadványt is átteszik a bizottsághoz.

Budapest, május 10. (Saját tud. távir.) *Bak* Rafael budapesti magánhivatalnok és dr. *Tasnády* Antal szentesi ügyvéd talpa-, rozs-szállítás, továbbá a pokrócz-gyár miatt újabb összeférhetlenségi eseteket jelentettek be. Az elnök holnap átteszi a bejelentett eseteket a képviselőházban való bejelentés nélkül az összeférhetlenségi bizottsághoz.

Budapest, május 10. (Saját tud. távir.) *Ugron* Gábornak elfökölt szándéka lemondani mandátumáról és végleg visszavonulni a politika színteréről. A vezér el van keseredve a Kossuth-párt hajszája miatt s az egyedüli oka lemondásának. Az Ugron-párt ma este konferenciát tart s ezen határoz a lemondás és fölösztás fölött.

Külföldi hírek.

A csehek obstrukciója. A mint előre jeleztük a Reichsrath második ülése sem volt különb az elsőnél. A csehek obstrukciója tart és így a legszebb kilátás van arra, hogy az osztrák alkotmányosság gyógyíthatlan sebei halálösséké válnak. Délelőtt a képviselőház folyosóin arról tanácskoztak a többség tagjai, hogy miképpen lehetne a parlamentet megmenteni. A közvetítő szerepét *Kathrein* játszotta. A képviselők többsége két javaslattal állott elő: az egyik az, hogy a cseheknek olyan koncessziókat tegyenek, hogy az obstrukcióról lemondjanak, a másik pedig az, változtassák

meg a házszabályokat, úgy hogy a technikai obstrukció jövőben lehetetlen legyen. *Kathrein* azon az állásponton van, hogy csak olyan egyezség fogadható el, a melyhez a baloldal is hozzájárul. *Körber* miniszterelnök délelőtt tízedfél órakor külön kihallgatáson volt a királynál, a kinek egy óra hosszáig referált a helyzetről. A miniszterelnök a felségtől jövet, tanácskozára hívta *Pálffy* grófot, a cseh konzervatív nagybirtokosok vezérét. Cseh képviselőkörökben azt hiszik, hogy a cseh nagybirtokosoknak is nagy szerepük lehet abban, hogy a németek és a csehek között közbenjárjanak. A katolikus néppárt az obstrukció ellen foglal állást. Ma tartott ülésében határozatilag kimondotta, hogy az obstrukciót elítéli. A lengyelek és a szlovének szintén az obstrukció ellen foglaltak állást. A képviselőház holnap tartja a delegációk előtt utolsó ülését, aztán nyolcz napi megszakítás következik, a melyet a pártvezérek, különösen *Kathrein*, arra fognak felhasználni, hogy a pártok között mégis megkíséreljék a béke helyreállítását. A parlamenti viszonyokba beavatott emberek nem hiszik, hogy ennek a végső kísérletnek valami fogánata lesz.

Bulgáriában nagy veszély fenyegeti még mindig a köznyugalmat. A ruszcsuki forradalom következtében a vidék népét a féktelen agitáció a végsőre felizgatta. Most a tizedadó erőlyes behajtása kedvező alkalom az izgatásra. A tizedadót természetben szedi be a bolgár kormány s aztán elárverezzi. A megadóztatás e nemét azért választották, hogy a parasztság könnyebben törleszthesse adóját s ne szenvedjen veszteséget azzal, hogy marháját s gabonáját előbb minden áron eladja, csak hogy készpénzhez jusson. Most, hogy a bolgár pénzügyviszonyok rosszak, a kormány erőlyesen hajlja be a tizedadót, a mit az ellenzék izgatói jó alkalomnak vélnék a kormány ellen való izgatásra. Ennek következtében a ruszcsuki parasztság föllázadt és nemsokára több mint nyolczvan falu lakossága indul fölfegyverkezve Ruszcsuk ellen, hogy a kormányt a tizedadó megszüntetésére kényszerítse. A lázadásról érkező részletek megdöbbentő dolgokat árulnak el Bulgária belső viszonyairól. A katonaság is a parasztiokkal tart és nagyon is

szembetűnő, hogy orosz kéz működik a lázadásban. Mikor a parasztok Ruszcsuknál voltak, egy kapitány, a kit az a veszedelem fenyegetett, hogy a parasztok bántalmazzák, parancsot adott a tüzelésre, de kiderült, hogy a katonák nem voltak hajlandók a parancs teljesítésére. Egy altisztet, a ki a kapitány arczába nevetett, a kapitány leszurt. A mikor a parasztok ezt észrevették, rárohantak a kapitányra és el akarták tőle venni a fegyvert. Rettenetes harc támadt, ember ellen küzdött. A kapitányt, a ki tüzet vezényelt, a tömeg úgy összeverte, hogy nemsokára meghalt. A ruszcsuki prefektus felszólította *Georgiev* ezredet, hogy lövessen a népre, de az ezredes kijelentette, hogy a mig Szófiából nem kap parancsot semmit sem tehet. Több tiszt azt kiáltotta, hogy nem lövet testvéreire. A támadó parasztok teljesen katonailag voltak szervezve. Elpusztították a vasutakat, a telegráfot és bekerítették a katonaságot. *Drandarevszki* ezredes Szófiából segítséget kért, mert Ruszcsuk környékén egyre nőtt a veszedelem. Szófiából az a parancs érkezett, hogy a Ruszcsuknál lévő három hajó azonnal menjen Szamoritba ágyukért. A lázadó parasztok, hir szerint, úgy nyilatkoztak, hogy semmiféle tárgyalásba nem bocsátkoznak, mert csak a csárral állanak szóba. Kormány-körökben nagy feltűnést kelt, hogy *Natelov* orosz konzul hirtelen elhagyja Ruszcsukot és Kiebbe utazott. Megállapították azt is, hogy a lázadóknak bőven volt pénzüik. Ruszcsukba mintegy hatezer paraszt akart bevonulni, de a katonaság végre visszaverte őket. Ruszcsuk és még néhány kerület most ostom-állapotban van. Az üzletek zárva vannak és a lakosság különösen az idegenek, félnek a következő eseményektől.

A dél-afrikai háboruban nevezetesebb mozzanat tegnap óta nem történt. A közfigyelmet *Salisbury* lord beszédbe foglalja le, a ki a primrose league évi banketjén azt mondta, hogy az európai kormányok magatartása Angliával szemben békés. Nem lehet hangoztatni az összes európai kormányoknak Anglia dél-afrikai harcával szemben tanúsított gondos és nyugodt semlegességet, a melyre azokat az igazságosság és a béke szempontjai indították. Ebből azonban nem következik, hogy Angliának

Mikor azonban napok múltán megkapta előléptetését és áthelyeztetését más vidékre és ezzel egy időben olvasta a lapokban Váry Katinka és Bátorfy Dániel eljegyzését, mielőtt végleg bucsut bét volna a várostól, levélben elbucsuozott Katinkától is.

És Katinka azóta, hogy megkapta ezt a levelet ki tudja, hányszor olvasta el magános óráiban. Sorai már alig olvashatók, annyi könyvtől áztak. Nem volt benne semmi szemrehányás, csak egy kis felvilágosítás és a legőszintebben szerető szív utolsó meguyilatkozása.

... Meg fog bocsátani Nagyság, hogy még most is mutatom. Megvallom, hibáztam, midőn szívéhez folyamodtam és ezzel oly vágyat tápláltam magamban, melynek kielégítése lehetetlen volt; de elfelejtettem, nem tudtam a szív leggyöngédebb ügyében a számító észet megszólatni, mely az önzetlen szeretetre nézve az, a mi a perzselő nap heve a fakadó virág bimbájára. Megbűnhődtem érte és e bűnhődést megérdemeltem. Azon néhány hónap boldogságért, melyet Nagyság társaságában éreztem, most csak azt kívánom, hogy a jóságos Ég véglegényével oly boldoggá tegye, a milyennek egyszer képzeltük álmodtuk...

E levél volt az utolsó és most már egyetlen emlék, mely *Barcsaitól* Katinkánál maradt, de egymaga is elég volt arra, hogy óráról-órára mindig élesebben állítsa szembe a múlttal a jelennel és ezzel elhervassza a leányt. Minél inkább közeledett az egybekelés ideje,

Katinka annál halványabb lett és sűrű fekete hajfürtjei végre mint a fekete koporsó öveztek halálsápadt arcát.

Szülei aggodalommal nézték leányuk sorvadását, de okát nem tudhatták meg. Ha anyja néha véletlenül sirva találta, meg kérte, úgy könyörgött neki, hogy ne mondja el az atyjának, mert neki — nincs semmi baja.

Uj határidőt szabtak az esküvőnek. Ennek első híre mosolyt csalt Katinka ajkaira, a boldogság és remény mosolyát, melyet azonban csakhamar megfagyasztott a gondolat, hogy halasztsák el bár még oly messzire, egyszer mégis csak be kell váltania szavát, ha a jó Isten meg nem könyörül rajta! Különben kész volna már a kemény elégtételre, hajlandó volna Bátorfy neje lenni, ha még egyszer láthatná Kálmánt, ha bocsánatot kérhetne tőle; hanem azt sem tudja hol van. Ujból elhelyezték már azóta, atyjától pedig nem meri megkérdezni, eltalálná, miért kérdi és titka, melyet magával akar vinni a sirba, fel volna fedezve.

A lassu lelki önmészítés végre a testszervezetét is megtámadta és ennek pusztulását okozta. Szülei már sejtették, hogy leányuk talán nem szereti vőlegényét, de valahányszor megkérdezték és szomorú arczczal kijelentették, hogy ha akarja tudtára adják Bátorfynak, hogy szavát visszavonta már, mindig újra megerősítette ígését.

Erős lázak gyötörték a beteget s a sápadt arcra ezek csaltak piros színt, de ez csak

olyan volt, mint őszzel a falombja, mely mielőtt teljesen megsárgulna és végkép lehullanék, vörös színt ölt. Az orvosok lemondtak róla, mert látták, hogy betegsége nem egyedül a test betegsége, hanem beleszólása van ebbe a szívnek is, mely ellen a gyógyszerházban nem készíthetnek orvosságot.

Lázás állapotában többször beszélt érthetetlen szökat, de nevet nem említett. Egyszer azonban, anyja és ápolónőjétől láza tetőpontján azt találta kérdezni: Kálmán nincs még itt? Azt mondta, hogy eljön és hoz rózsát... És ezzel a titok kemény burka felpattant. Az anya tudósította róla a férjét és ez meghívta *Barcsait*. Meg is jött *Barcsai*, de már későn arra, hogy szerelmével, mely még mindig égett szívében, meggyógyítsa kedvesét. Már csak órák kérdése volt az örök válás, midőn belépett és a beteg ágyához ért. Katinka összerendezett és halk sikoltás szaladt ki ajkain a meglepetés miatt. Odanyújtotta vékony kezét, szemében megjelent egy könny, az öröm, bánat és fájdalom könyve egyszerre. S bár nem szólt egyikök sem, óhajuk e pillanatban mégis jobban megégyezett, mint valaha és a frigy, melyre maga Isten adta az áldást és a mely egyiknek halálköltő ágyánál keletkezett, ott meg is szakadt újra, de csak azért, hogy a tulvilágon zavartalan ismét folytatódjék.

nem kell óvintézkedéseket tennie. Anglia csak a saját erejében bizhat. Salisbury ezután Anglia véderőviszonyairól beszélt s azt a véleményét fejezte ki, hogy az általános szolgálati kötelezettséget az angolok nem fogadják el. Az angoloknak utat és módot kell találniok, hogy képesek legyenek megtanulni a fegyverek használatát az önvédelemre. Az ország védelme a nép dolga legyen és ne hagyják azt tisztán a kormányra. Ezt el kell érni az általános törekvéssel és általános óhajjal, hogy az angol népet fegyveres nemzetté tegyék.

Városi közgyűlés.

— I. nap. —

Ötven ügydarab volt felvéve a tárgysorozatba a két póttárggyal együtt, a tegnapi városi közgyűlésre.

Előrelátható volt, hogy még a legsimább tárgyalás mellett is két napig eltart a tanácskozás.

Az interpellációk azonban még jobban megnyújtották a közgyűlést s ehhez csatlakozott még a polgármester hosszú válasza, a melyben kiterjeszkedett nemcsak a mostani interpellációkra, hanem a múlt tilésen, sőt még korábban tett interpellációkra is válaszolt. Majdnem 5 óra volt már, mikor a közgyűlés végzett az interpellációkkal.

A többi ügyeknél voltak kisebb-nagyobb csatározások.

A közgyűlést ma folytatják.

Az I. napi közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

A törvényhatóság tagjai közül jelen voltak:

Dr. Grósz Albert, Hlatky Endre, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Miskolczy Barnabás, Palotay László, Stark Gyula, Schöpflin Ágoston, dr. Várady Zsigmond, Beczkay Lajos, dr. Berkovics Ferencz, ifj. Cser János, Czeglédi Jeremiás, Daday József, dr. Grósz Menyhért, dr. Hoványi Géza, dr. Kornstein Lajos, dr. Sarkadi Lajos, Széles Lajos, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Reismann Mór, Szmekta György, Ternyei Antal, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Deutsch K. Ignác, dr. Döri Ferencz, Farkas Izidor, Heringh Sándor, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kunz Gusztáv, dr. Kutiák Ágoston, Mihelfy Adolf, Munk Jakab, Nyiry György, Pallay Lajos, Papp György, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Száhländer Károly, Steiner M. Albert, dr. Vári Szabó Béla, dr. Bulyovszky József, Istvánffy István, Szűts Dezső, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dús László, dr. Grám Károly, Sztarill János, dr. Baróthy Ákos, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szűts István.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták

a polgármester jelentését

a közigazgatás múlt havi állapotáról.

A jelentés, a szokott s már ismertett adatokon kívül feleliti, hogy a József-ezred zenekara a sétahangversenyek jövedelméből 30 koronát küldött a városi szegények részére.

Vinkler József vál. püspök nagyrépostnak a diszpolgári oklevelet a polgármester küldöttség élén átnyújtotta. Az illusztris férfi mély köszönetét fejezte ki a kitüntetésért.

A tanulmány-ut alkalmából Nagyváradra érkezett bulgáriai tanulókat a város megvendégelte.

Bejelenti továbbá a polgármester, hogy egy új gyorsvonatot állított be a miniszter, a mely Nagyváradot érinti. Ez által a jegypénztárnál torlódások vannak. A közigazgatási bizottság a torlódás megátlása czéljából egy második személy jegypénztár rendszeresítését kéri a minisztertől.

A Dunkel örökösök által 115.000 frt erejéig a város ellen indított perben a Curia döntött s a Dunkel örökösöket keresetükkel elutasította.

Megemlékezik azután a polgármester-jelentésben a napokban Nagyváradon lefolyt sztrájk-ról. A polgármester szerint akkor jogos lett volna a sztrájk, ha pénzügyi javulás volna észlelhető, de az építkezési iparban pangás van. Véleménye az, hogy a sztrájk mozgalomnak jelen alakjában jogalapja nem volt. Örömmel konstatálja, hogy a mozgalom már véget ért és a személy és vagyonbiztonság veszélyeztetve nem volt.

Fájdalommal emlékezik meg végül a polgármester Munkácsy Mihály elhunytáról s indítványozza, hogy emlékét jegyzőkönyvben örökítse meg a törvényhatóság s részvétét fejezze ki az elhunyt özvegyénél. Utasítsák továbbá a tanácsot, hogy annak idején koszoru megváltás czimén az emelendő emlékre bizonyos összeget hozzon javaslatba.

A jelentés kapcsán felszólalt Mihelfy Adolf, örömet fejezve ki, hogy a sztrájk oly hamar véget ért. Ez Rimler Károly főkapitány és Gerő Armin tb. főkapitány érdeme, miért is indítványozza, hogy mindkettőnek szavazzanak elismerést.

Interpellációk.

Dr. Sarkadi Lajos kérdést intéz a főkapitányhoz, hogy igaz-e lapok azon hira, miszerint a sztrájk alkalmával elfogott egyik munkást hosszabb ideig étlen-szomjan tartották fogva. Ha ez igaz, sőtét árnyat vet a rendőrségre.

Dr. Várady Zsigmond nem foglalokzik a sztrájkjal; az a jelentésből is bátran kimaradhatott volna. Azt kéri a polgármestertől, hogy mibe került a bolgár diákok megvendégelése.

Dr. Kazay Kálmán ezuttal is tömeg-interpellációt intézett a polgármesterhez a közegészségügy köréből. A Nagypiaczon összekaparták a trágyát, de hetekig nem hordták el s az ott erjedt. Később elhordták a Városliget gödreibe és ezzel az üdülő és gyermekjátzó hely levegőjét megfertőztették. Ezután a Páris-patak tisztátalan, egészségtelen állapotára hívja fel a polgármester figyelmét. — Kárhóztatja, hogy Széles- és Halász-utczák végén, tehát a városon belül rakják le a rengeteg szemetet.

A polgármester válasza.

A polgármester egész sereg interpellációra válaszolt ezuttal, a melyek egy részét korábbi közgyűléseken intéztek hozzá.

A mostani interpellációkon kezdte.

Dr. Sarkadi Lajos interpellációjára a főkapitány fog érdemlegesen válaszolni. Megjegyzi azonban a polgármester, hogy a sztrájk-nál erőszakosság volt, mert falat bontottak le. Ezért történt a megtorlás.

Dr. Várady Zsigmond interpellációjára azt felelte, hogy a tanácsnak joga volt a bolgár diákok fogadtatására a szükséges összeget kitalálni. Ez az egész 70 forintba került. (Általános helyeslés.)

Dr. Kazay Kálmán interpellációjára azt válaszolta, hogy a trágya elhordása sokkal többbe kerül, mint az összekaparás. Azért vartak vele, mert azt hitték, a szőlősgazdák elhordatják a föld javítására. — A Páris-patak botrányos állapotáról nem tud semmit. Csatornázás szükséges. Feleliti még a közönség indolenciáját. A Halász- és széles-utczai személerakásra nézve intézkedni fog.

A múlt közgyűlésen előterjesztett interpellációkat vette ezután sorba a polgármester.

Balogh Döme felszólalt, hogy az új színház környékén levő házak tulajdonosai bizonyos összeget irtak alá a színház czéljaira s ezek nem hajtottak be. — A polgármester kijelenti, hogy 43 drb. ilyen kötelezvény van 7250 frt összegről. A kötelezvényben az áll, hogy akkor fizetik az összeget, ha a színház felépül. A főügyész figyelemmel kíséri, hogy mikor lehet a hozzájárulást behajtani. — Ugyancsak Balogh Dömének a Körözs-utca alsó részének burkolását illető interpellációjára azt válaszolja a polgármester, hogy a közgyűlés kimondotta, miszerint semmi nagyobb kövezésbe addig nem megy bele a város, míg a csatornázást keresztül nem viszik.

Szokoly Tamás interpellációjára azt válaszolja, hogy csak egy helyen csinálta a gázgyár helyett a városi vállalkozó a kövezet javítást.

Dr. Döry Ferencz az iránt interpellált, hogy a színházi helyérek magasak. — A válasz az volt, hogy a szinigazgatóval kötött szerződés szerint a helyérek megállapítása a szinügyi bizottság joga. A szerződést most már nem lehet megváltoztatni.

Dr. Várady Zsigmondnak az orfeumok eltiltása tárgyában tett interpellációjára kijelentette a polgármester, hogy azzal teljesen egyetért. Az orfeumok engedélyezése azonban a főkapitány joga (és dicsősége.) Utasította ezért a főkapitányt, hogy egy új szabályrendeletet dolgozzon ki. (Olyan hosszú idő alatt, mint a vendéglők, kávéházakról?)

A szikviz üvegek tárgyában intézkedtek, hogy a kórházakba külön üvegekben szállítsák a szikvizet.

Rimler Károly főkapitány ezután válaszol dr. Sarkadi Lajos interpellációjára. A rendőrségnél letartóztatottak élelmezése a legszigorúbban történik. A kit a sztrájk alkalmából letartóztatottak, — a hozzátartozói élelmeztek uriasan.

Dr. Várady Zsigmond: Legalább volt egyszer ur is!

Ezután a polgármester havi jelentését tudomásul vették. — A Munkácsy Mihály elhunytát jegyzőkönyvben megörökítik s az özvegyhez részvétíratot intéznek. — Az interpellációkra adott válaszokat tudomásul vették.

Aszfalt vagy kő.

Az új színház környékének és a Bazár melletti Fő-utca-résznek kiburkolása tárgyában a miniszter nem hagyta jóvá a közgyűlés azon határozatát, miszerint az egész területen a kocsiutak is aszfalttal burkoltassanak. A tanács ennek folytán javasolja a közgyűlésnek, miként új árlejtést írjon ki és pedig akként, hogy az aszfalton kívül gránit, mükő, keramit és füleki kővel is lehet pályázni.

A tanács javaslatát elfogadták.

A Bazár bérbeadása.

A Bazár épület bolthelyiségei és lakásainak bérletére megtartott árlejtés nem járt a kívánt eredménnyel, mert egyes boltokra épenességgel nem jelentkezett ajánlkozó vagy felvett összegnél jóval alacsonyabb bér. Több ajánlottak. — A tanács javasolja, hogy az egész épületet adják ki Kunz Gusztávnak, aki évi 41,000 korona bérösszeget ajánlott meg. Világosan kikötendő azonban, hogy Rimánóczy Kálmán és társai a tíz éven belül obligóban maradnak az évi 40,000 korona bérjövdelem biztosítása tekintetében.

Dr. Friedländer Samu elfogadja a javaslatot. Megdöbbenve látja, hogy a színház építésénél már azt jelentik, hogy ha Kunznak nem adják ki s nem mondanak le az esetleges több bevételről, — kétes pernek teszi ki magát a város. Nagyvárad nem köteles bele menni a lekötöttségbe. Ha üresen marad most egyrésze az épületnek, a város nem károsodik s később több jövdelem lesz a városnak. Mind ezek daczára elfogadja a javaslatot, mert ha már most veszedelmet jelentenek, fél, hogy nagyobb kárt tesz a tanács. Fél a tanácstól. Adják ki Kunznak, de az építések kötelezettsége megfelelő kauczióval biztosítottassék.

Beczkay Lajos nem csudálkozik, hogy egyszerre annyi üzlet nem lett kiadva. Novemberben valószínűleg ki lesz adva. Egy alvállalkozót nem helyesel s a szerződés betartását kéri.

Komlóssy József felvilágosításul megjegyzi, hogy egy átalakítás történt s ennek 6% felezete van.

Miskolczy Barnabás azt véli, hogy az alvállalkozónak 10 évre is ki kell adni a bérletet.

Mihelyi Adolf a mostani szomorú viszonyok rosszaságára vezeti a dolgot. Soha sem volt annyi üres bolt, mint most. Ezt tekintetbe kell venni s el kell fogadni a javaslatot, de azzal, hogy az épület fenntartása is a bérlő kötelessége.

Dr. Hoványi Géza természetszerűen tartja a dolgot. A szerződések nem jártak le a kereskedőknek s így most nem vehetők ki a Bazarboltok. Később ki fogják adni. A többi év kiegyenlíti a kezdő évet. De a törvényhatóság nem teheti ki az eshetőségnek magát. De az építő vállalkozók kötelezettsége okvetlen fenntartandó. Elfogadja a tanács javaslatát.

Farkas Izidor kérdi, hogy van-e a vállalkozóknak kaucziójuk.

Komlóssy József kijelenti, hogy 30,000 frt. kauczió van letéve s ezt 10 évig benne tartja a város.

A tanács javaslatát elfogadták.

A militarizmus.

A katonai kincstár Nagyváradon nagyobb szabású élelmezési raktárt, sütő helyet stb. akar építtetni s e célra az új laktanyák háta mögött 7555 négyszögletes területet kér örökáron *négyszögletesenként 2 korona* árért. A városi tanács a terület eladását javasolja.

Dr. Várady Zsigmond a militarizmus s a katonai terjeszkedés ellen élesen szól. Nagyvárad eladósodik a kaszárnya építések miatt. Erkölcstelen, káros a katonaság létszámának mesterséges emelése a városra. A katonaság vegye meg a Kommendáns-rétet. Minden talp-alatnyi hely szükséges; pl. egy gyárat hova tesszünk? Nem fogadja el a tanács javaslatát.

Komlóssy József felvilágosítással szolgál.

Dr. Bulovszky József azt vitatja, hogy a katonaság javára van a városnak. Egy század katona százezer forint forgalom. A kaszárnyák jövedelme is hoznak a városnak.

Dr. Várady Zsigmond tréfásan és gúnyosan szól. A kaszárnya kamatokról szól. A katonaság annyiba kerül, hogy a városnak nincs semmi jövedelme a kaszárnyákból.

Hlatky Endre számszerint kimutatja, hogy mily hasznot hoznak a kaszárnyák. A tiszték nagy lakbért fizetnek s élelmi téren nagy forgalmat csinál a katonaság. Jövőben is örömmel fogadhatja a város, ha a katonaságot szaporítják. Elfogadja a tanács javaslatát.

A javaslatot, mivel telek-eladásról van szó a jövő havi ülésre tűzték ki.

A város terjeszkedése.

Az építendő honvéd gyalogsági laktanya és a gázgyár mellett három házhelynek alkalmas terület marad fenn s ezek közül egyet özv. Rimler Károlyné óhajt megvásárolni. Mivel a honvéd laktanyához ugyis kell utat készíteni s a közvilágítást berendezni, a városi tanács javasolja, miszerint a kért házhelyet özv. Rimler Károlynénak adja el a város, a másik két házhelyre pedig tartson árverést.

Dr. Friedländer Sámuel napirendre térést indítványoz.

Dr. Sarkadi Lajos épen ellenkező nézetben van s elfogadja a tanács javaslatát.

Miskolczi Barna helyesli a tanács javaslatát. Háiból is megszavazná egy kiváló polgár özevényének, ha anyagilag nem volna is előnyös.

Hlatky Endre a Rimlerné által kért terület odaadná, de azt nem helyesli, hogy tovább két új utcát létesítsenek. A kérdés nem sürgős, költségvetést kér arra, hogy mibe kerül a rendezése a környéknek. — A Rimlerné kérvényét tűzzék ki a jövő havi ülésre, — a javaslat többi részét adják vissza a tanácsnak.

A közgyűlés az özv. Rimler Károlyné kérvényét és a 2 háztelek eladását a jövő köz-

gyűlésre kitűzi, a további házhely eladásokat tanulmányozza a tanács

*

Molnár János nagyvárad lakostól utca-szabályozás szempontjából területet vett el a város. amiért az illető kártalanítást kér.

Kitűzték a jövő havi közgyűlésre.

Kovács és Zách társvállalkozók a várostól kivették a kavics és sárhordási vállalatot egy-ségáruk mellett, azután visszaléptek. A tanács az ő terükre új árlejtést rendelt el s ekkor Kovács és Zách 70% ráfizetést kértek. A tanács előbb felhívta Incze Lajos vállalkozót, ki 35% ráfizetést kért, nyilatkozattételre. Ez azonban nem vállalja el a munkát. Javasolja a tanács, hogy a sár- és kavics-hordást a város belterületén házilag végeztessék. A külterületre pedig az egész évi kavicsszükségletet megállapítja a mérnöki hivatal s erre oly időben hirdettet pályázatot, a mikor a fuvarosok azt a legelőnyösebben szállíthatják. 4 új igát állítson be a város. Zách és Kovács bánatpénze természetesen a városi pénztárban marad.

A tanács javaslatát elfogadták.

A kir. törvényszéki palota környékének asztaltozását a tanács nem vette át, mert nem felel meg a kívánalmaknak. Új árlejtést tartott a város a burkolásra, a melynél a 2 centiméter vastag aszfaltburkolás négyzetméteréért a Magyar aszfalt r. t. 5 kor. 50 fill., a Hazai aszfalt r. t. 5 kor. 20 fill., Janicsék József előbbi vállalkozó pedig 3 kor. 60 fillért kér. A tanács az utóbbinak, mint legelőnyösebbnek javasolja a munkát kiadását, de azon kikötéssel, hogy jó aszfalt-anyagot tartozik adni s a burkolásért 10 évi jótállást vállal.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond indítványozza, hogy adják ki az ügyet a jogügyi szakbizottságnak.

Beczky Lajos, dr. Friedländer Sámuel, Hlatky Endre és Mihelyi Adolf felszólalása után a tanács javaslatát fogadták el.

Az iskolaszék előterjesztésére javasolja a tanács, hogy tekintettel a város anyagi helyzetére s a közoktatásra fordított nagy áldozatkészségére, a községi iskolák fenntartására eddig adott 7000 frt évi államsegélynek 60,000 frtra leendő felemelése iránt feliratot intézzen a közgyűlés a miniszterhez. Vagy engedje el a miniszter a reáliskola főtartására a város által adott évi 4000 forint hozzájárulást s a reáliskolának fűtését és vízvezetékkel vegye át.

A tanács javaslatát elfogadták.

Az általános csatornázás terveit és költségvetést a Walser cég elkészítvén, azokat bemutatja a tanács azzal, hogy a közgyűlés terjeszse fel a kereskedelmi miniszterhez átvizsgálás és jóváhagyás végett.

Dr. Grósz Menyhért kéri, hogy adják ki az illetékes szakbizottságnak.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el. A nagyvárad orth. izr. hitközség és ifj. Klein Sámuel bérlő átruházását elfogadták.

Sternberg Lázár f.-vásárhelyi lakos a kövezet és hidvámot egyezségileg kéri részére megállapítani. A városi tanács évi 600 koronában állapította meg a megváltást.

Hlatky Endre ellenzi a megváltás elfogadását.

A közgyűlés nem engedélyezte a megváltást.

A kir. tábla kibővítésére **Guttmann József** és **Rendes Vilmos**sal kötött szerződést elfogadták.

Özv. Róth Mórné és Róth Józseffel a Bémer-téri kiülő helyre vonatkozó szerződést elfogadták.

Jóváhagyták a Helyi Lászlóval papir és írószerek szállítására, Havasi Zsigmonddal a mázoló munkálatokra, Winkler Szidorról a szobafestő munkálatokra, Szőke Ferenczcel a cserepező munkálatokra, Déry Jánossal az üveges munkálatokra, Vicsai testvérek céggel lakatosmunkálatokra, Vlád Ágostonnal a bádigos munkálatokra, Engel Ignáczczal burkolati munkálatokra, Herczeg Lajossal a kerégyártómunkálatokra, Luczek Józseffel az asztalos munkálatokra, Szalai Mihályval a kovács munkálatokra, kötött szerződéseket; valamint a Jankovics Istvánnal kötött földbérleti; — a

Gyelán Demeterrel kötött földbérlete; — Szilágyi Dezső és társaival kötött adásvételi; — Rác Jánosnéval a részére átbocsátott közterre kötött; és Pankolics Károlyval a városi ligeti uszodára kötött szerződéseket.

Özv. Klein Illésné kegydíj iránt folyamodott a közgyűléshez. Megadták.

Az ev. ref. leánynevelő intézet vizdíjának az elengedését kéri az igazgatóság. — A kérelmet teljesítették.

Az idő előhaladván, a közgyűlés folytatását péntek délután 3 órára tűzték ki.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 19. Esküdtészeki tárgyalás.

* **Rekvium Munkácsy lelkiüdvéért.** A magyar művészet nagymesterének, Munkácsy Mihálynak, lelkiüdvéért tegnap tartották meg az ünnepi gyász-istentiszteletet a terézvárosi plebániái-templomban. Fekete diszmagyarba öltözött ifjak álltak őrt a fekete posztóval bevont szarkofág fölött. Négy sor gyertya lobogott a szarkofág körül; két oldalt kandelaberek égtek. A nagyszámu közönség körében mindössze nem nagyon sok notabilitás jelent meg, köztük: Wlassics Gyula kultuszminiszter, Zsilinszky Mihály államtitkár, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, Molnár Viktor miniszteri tanácsos, Lipics Elek osztálytanácsos. Teljes számban volt jelen a gyászszertartáson az elhunyt művész családja, élükön özvegy Munkácsynéval. A magyar művészet számos képviselője is jelen volt. A gyászszertartást Stieber Vincze apátkanonok celebrálta nagy papi segédlettel.

* **A kéményseprő kerületek.** A kereskedelmi miniszternek tudomására jutott, hogy az ország legtöbb vidékén egy kéményseprő mesternek 2, 3 sőt több munkakerülete is van. A miniszter visszas helyzetnek találja ezt s azt akarja, hogy minden mesternek csak egy kerülete legyen s elrendelte, hogy a jogtalan kerületekről a mestereket mondassák le és az így megüresedett állásokat azonnal töltesék be. Vagyis, — minden kéményseprő a maga kerületében seperjen.

* **Czetz tábornok hazajön.** Czetz János tábornok, ki a világosi és dévai fegyverletétől óta külföldön él, meggyógyult most 50 évi száműzetés után hazájába visszatér. A nagy idők eme katonája a következő szép levélben értesített erről:

Tekintetes

Kuszkó István urnak,

az Orsz. Tört. Ereklje Muzeum igazgató örének

Kolozsvártt.

Tisztelt Barátom és Honfitársam!

F. é. február 28-ról kelt becses levelére csak ma válaszolhatok, mert csak ma vagyok abban a *boldog helyzetben, hogy azt el is olvashatom.*

Márczius 8-án Lagleyze dr. egyetemi tanár szememen operációt végzett és szerencsésen levette a hályogot balszememről. Köszönöm Önnek s összes jóakaró honfitársaimnak mindazt, a mit értem tettek és még tenni kívánnak.

Most, hogy újra látok és újra élek, még csak egy vágyam, egy ambícióm van, *szülőim sírját felkeresni* és szeretett magyarázattal a szabad és nemes Argentínát élő szóval megismertetni, hogy a szá-

badtság és béke eme két klasszikus földje oly testvérekké váljanak, oly szoros összeköttetésbe lépjenek, mint Olaszország és gyermekeim hazája, a Republica Argentina.

Legközelebb beküldendém családi arczképünket.

Hazafias és baráti szeretettel.
Buenos-Aires, 1900. ápril 10.

Hive és barátja
Czetz János
tábornok.

E levél vétele után az ereklye-muzeum azonnal előkészületeket tett a nagy idők generalisának fogadtatására. A Történelmi Lapokat ismét megindítják s a részleteket ebben fogják közölni.

* **Reform a bábaképzés terén.** Egyes szegényebb anyagi viszonyok között levő községeknek eddig meg volt engedve, hogy főorvosi igazolványokkal bíró paraszttasszonyokat szerződtessenek községi bábáknak, most azonban a m. kir. belügyminiszter e téren reformra határozta el magát. A főorvosi igazolványos baba intézményt megszünteti s helyette kapcsolatban az állami bábaképző intézetekkel 8—10 hetes tanfolyamokat rendez. A belügyminiszter felszólította most a megyei törvényhatóságot, hogy tegyenek ez irányban előterjesztést.

* **Térzene.** A 37. gyalogezred zenekara kedvező idő esetén ma este 6—7-ig a Schlauchparkban térzenét rendez. A nyári idény első fecskéje ez. Házi ezredünk ilyen nyilvános szereplésében ezentúl előreláthatólag hetenkint fogunk gyönyörködni.

* **Balesetek Munkácsy temetésén.** A mentőknek ugyancsak sok dolguk akadt a Munkácsy temetésén. Nem kevesebb, mint 19 esetben vették a mozgó őrség segélyét igénybe. Az esetek legnagyobb része ájulás volt.

* **Eltűnt egyének.** Ifj. Nagy András otományi lakos f. évi ápril. 27-én eltávozott hazuról. Székelyhidra ment ügyei rendezése végett és azóta nyoma veszett. Szabó János piskolti lakos János nevű 24 éves fia ápril hó 26-án eltávozott hazuról és azóta nyoma veszett. Országos körözése elrendeltetett.

* **Milyen nagy ur a tanító.** A Pécsi Közlönyből vesszük a következőket: A nemzet nap-számosságainak szokták nevezni a tanítókat. Ugy látszik vannak olyan alakok, a kik tényleg nap-számosságoknak tekintik a tanítókat, csak úgy bánnak el velük, mint amazokkal szokás. Birjából egy elkeseredett levél kíséretében kaptunk egy czédulát, melyet jellemzésül ide ig-tatunk:

316—1. sz.

Tanító Hidorban

április 5-én délelőt a bíróval együtt a jegyzői irodában jelenjen meg.
Rainer.

Ha még hivatalos idézésen volna ez megírva, de egy rongyos kis czédulán, a milyennel a kisbíró szokta magához idézni a kóterbe zárandó parasztot. Mi csak vigasztalni akarjuk a birjáni tanítót azzal, hogy a méltánytalanságot ne vegye föl olyanoktól, akik bármi okból, nem ébredtek még tudatára annak, hogy mennyire kell megbecsülni azt, ki a haza legdrágább kincsét, a magyar gyermeket oktatja mindarra, a mi szép, nemes és szükséges.

* **Végzetes tréfa.** Valkány községben a fiatalok, rendes vasárnapi szokás szerint gyűlt össze a nagykorosma udvarán. Közben Beleje Szilárd és Dazsu Pál, meg néhány legény bementek az udvarról a korosmába sörözni. A jókedvű legények a söntés körül állva, elkezdtek egymást lökdösni, miközben Dazsu Pál is, ki éppen az ajtóban állott, meglöktek. Dazsu szintén tréfából meglökte Beleje Szilárdot, aki ezért megharagudva, oly erővel lökte

vissza az ajtóban Dazsu Pált, — hogy ez az ajtón keresztül négy lépcső magasságból kibukott a kövezett udvarra. Dazsunak a feje az esés következtében szétrepedt, úgy hogy a veleje is kilocscsant. A szerencsétlenség láttára rémülve futott szét az egybegyűlt mulató közönség, sőt maga a szerencsétlen okozója is elmenekült s csak másnap sikerült a csendőrségnek őt feltalálni. Dazsu Pál rögtön meghalt és a szerencsétlenség színhelyéről elszállították a szülei házába.

* **Zsebtolvajok Munkácsy temetésén.** Tegnap bő alkalmuk volt a zsebtolvajok a zavarosban halászni. A Munkácsy temetésén volt sokadalomban könnyű volt a munkájuk ezeknek a jó madaraknak. Egymásután tüntek el az aranyórák, pénztárczák s egyéb értékes holmik a gyászoló közönség zsebeiből. A zsebtolvajlásokat természetesen csak a temetés után vették észre a kárvallottak. Siettek is a rendőrséghez panaszukkal, a mely most nyomozza a tetteseket. Eddig 15 panaszossal vették fel a jegyzőkönyvet.

* **Gyermekrabló cigányok.** Sikerült fogást csinált e napokban a csendőség a kápolnai vásáron. Elfogtak egy cigánybandát gyermekrablásért. Az eset, mint levelezőnk írja, véletlenül jutott a csendőség tudomására, még pedig a következő módon: A kápolnai vásárra több sátoros cigánycsalád érkezett kocsin, ezek sátraikat a vásártér közelében állították fel. A vásár napján szétment az egész cigánysereg szerencsét próbálni a vásárban. Ez alkalommal az egyik cigányfiú lopott valamit, de mivel a lopásra rájöttek, üldözőbe vették a gyereket, akinek azonban sikerült elmenekülni a nagy tolongásban. A csendőség a cigányfiú előkerítése végett a cigánysátrakat felkutatta, ott azonban nem találtak senkit. Az egyik sátorban nyöszörgő hang ütötte meg füleiket, kutattak a hang után s a kocsis fenekén egy 5—6 éves gyermeket találtak lekötve. A csendőrök feloldták a fiút, a ki elmondta, hogy őt Tari Pálnak hívják és Ireghről való, még akkor vitték el őt a cigányok, a mikor hideg volt. Ez a fiú elbeszélte még azt is, hogy egy másik gyerek is volt ott vele a cigányoknál, de azt nemrégiben eladták egy öreg embernek. A csendőrök a felszabadított gyermeket magukhoz véve, a cigányok keresésére indultak kik azonban neszét vették a dolognak és elmenekültek. A csendőrök üldözőbe vették őket s legnagyobb részét — köztük a kis gyermek elrablóját is — sikerült elfogni. Bekisérték őket a járás-bírósághoz. A megkínzott gyermeket egyelőre az előjáróság vette gondjaiba.

SPORT.

A kerékpár-egylet közgyűlése. Vették a következő meghívót: *A nagyváradai kerékpár-egyesület* évi közgyűlését, folyó évi május hó 20-án vasárnap délután 4 órakor a »Sport-pavillon« termében tartja meg a következő tárgysorozattal: 1.) A választmány jelentése. 2.) Számvevőség jelentése a pénztári számadásról és a felmentvények megadásáról. 3.) A választmány előterjesztése az egyleti szervezet átalakítása; illetve a Polgári lövészegyletbe olvadása tárgyában. Kelt Nagyváradon a nagyváradai kerékpár-egylet választmányának április hó 29-én tartott választmányi üléséből. »Adj Isten!« az egylet választmánya nevében; **Knauer Károly**, e. h. titkár. **Kunz Gusztáv**, e. elnök.

Igazságszolgáltatás.

Báró Splényi ügye. Az Engel-féle borhamisítási ügyeknek, a mint ismeretes, báró Splényi Ödön rendőrtanácsos volt az első bírója. A rendőrtanácsost, miután a bűnjelket

kiadta Engeléknek, azzal gyanúsították, hogy pártosan járt el s e gyanu alatt bűnvádi eljárást is indítottak ellene. A királyi ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés czimén fogta pörbe. A vizsgálat kérdése meglehetősen hosszúra nyúlt, mert az elsőbíró már a vizsgálatot sem akarta Splényi ellen elrendelni, de a vádhatóság tovább vitte az ügyet. Mikor aztán a vád stádiumába jutott, a törvényszék megszüntető határozatot hozott. Ezt is megfellebbezte az ügyészség, minek folytán a rég húzódo pör a királyi tábla elé került. A másodbíró — a mint értesültünk, — a mult héten foglalkozott zárt ülésben báró Splényi ügyével Horváth bíró előadása mellett. A királyi tábla jóváhagyta az első bíróság megszüntető végzését.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 379 Magyar Józsefné becsületsértés stb.
389 Deutsch Pál súlyos testi sértés, becsületsértés stb.
391 Togyeris Flóra súlyos testi sértés, testi sértés.
414 Fejér Antonie közönség elleni kihágás stb.
435 Csordás Lajos súlyos testi sértés, nem szab. sértés stb.

Előadó: *Balogh Samu.*

- 592 Dume Filimon súlyos testi sértés, testi sértés.
593 Varga Gábor zsarolás.
629 Bacza István súlyos testisértés, lopás.
630 Jabab Lajos súlyos testisértés, lopás.
683 Tikász Andrásné becsületsértés.
693 Kerman Péter becsületsértés.
697 Pantis Miklós testi sértés.
698 Bokis János testi sértés.
585 Dávid Juliánna testi sértés.
633 Rauscher Rezső súlyos testi sértés, rá-galmazás.
656 Pósa Péter testi sértés.
659 Seres András súlyos testi sértés, sikkasztás.
666 Martinszky Jánosné rágalmozás.
685 Dobroczy István testi sértés.
711 Kovács Károly testi sértés.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 49 Kiss Jánosné súlyos testi sértés, hatóság elleni erőszak stb.
322 b Nagy Lajosné emberölés.
328 Boncz Katicza testi sértés.
341 Barabás János lopás.
237 Bolgyika Lázár lopás.
239 Halász István lopás.
252 Schmidt Józsefné rágalmozás.
277 Dán Togyer közönség elleni kihágás.
307 Bakai János lopás.
380 Lovász Ferencz lopás.
1456 Nagy Mihály testi sértés.

Előadó: *Pognár Dénes.*

- 262 Szilágyi István súlyos testi sértés, zsarolás.
396 F. Kovács János lopás.
402 Faur Nibifor és társai lopás.
404 Morzsik Juan közokirat hamisítás.
479 Borsódi József — nyilvános becsületsértés.
481 Németh Mihályné — magán okirat hamisítás.
386 Bende József — ingatlan vagyon rongálás.
394 Pleski Béla — lopás.
427 Korsós Cser Gábor — testi sértés.
428 Szenteszki Mihályné — sikkasztás.
449 Komáromi Sámuel — súlyos testi sértés, testi sértés.
473 Palotás Imre — rágalmozás.
1614 Lakatos Sándorné — közönség elleni kihágás.

Előadó: *Bige Gyula.*

- 17 id. Csesznák Mihály — súlyos testi sértés, hatóság elleni erőszak.
 19 Oranka Pál — súlyos testi sértés, magán okirat hamisítás.
 48 Indrep Illiené — hatóság elleni erőszak.
 68 K. Papp János — sikkasztás.
 71 Pável Lina — lopás.
 92 Veress Sándor — testi sértés.
 124 Kovács Dánielné — becsületsértés.
 1341 Trensán Szineszie — szándékos emberölés.
 10 Petrovits György — súlyos testi sértés, közönség elleni kihágás stb.
 45 Kocsis József — közönség elleni kihágás.
 79 Csobán Miklósné — súlyos testi sértés, lopás stb.
 85 Szkurf Illés — súlyos testi sértés, lopás.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából fordította: V. A.

30

Az én régi kapitányom egyáltalában nem akarta megérteni lemondásomat; azt hitte, hogy gyenge állapotban tettem, vagy, hogy betegséggemben félrebeszéltem. Ajánlotta, hogy gyógytassam ki magam minél hamarabb, hogy helyemet vagyis egy magasabb állást újra elfoglalhassam; beszélt a legutóbbi győzelmekről, mely sejteti, hogy Maridba fogunk egy hatalmas menetet tenni, előkészülve az egyesülésre Don Ramon Cabrerával, kinek nagyszerű hős tettei betöltik egész Aragoniát és Cataloniát. A mi lemondásomat illeti, senki sem akar hallani sem róla, sem ő sem a vezér őrnagy, sőt maga ő felesége V. Károly sem, ki — Guibelalde szavai szerint — megakarja jutalmazni szolgálataimat.

Éz a levél engem a legszomorubb zavarba hozott. Megtagadták tőlem a lemondást, pedig mégis meg kellett tennem, hogy Paulának adott szavamát, melynél fogva többet el nem válunk, megtartsam. De még magam is oly kevésbé kételkedem elhatározásomban, hogy megmutattam Guibelalde levelét a felségemnek, mondván, hogy elmegyek, meglátogatom az őrnagyot Irunban, hogy figyelmeztessem és elnyerjem tőle azt, amit kérek. Paula csendes nyugodtságot színelve felelt; — Nem mehetsz nélkülem a határra. Veled megyek Irun-ba.

— És miért?

— Nekem kínos lenne téged futni hagyni a legkisebb veszélybe is, anélkül, hogy megosztanám. Hadd menjek veled visszatérünk együtt.

Beleegyeztem és az öröm visszatért arczára. Eltaláltam gondolatát: csak azért kísért el, hogy velem mehessen Franciaországba és biztosítsa visszatérésemet.

Ugyanaz nap levelet küldtem Guibelaldének, melyben csak azt írtam, hogy két nap múlva utazom és hogy kérem, küldjön elem kíséretet az Ibardiu dombra a nőm védelmére.

Két nap múlva, miután Errecalde-nak azt mondtuk, hogy Saint-Jean de Luz-i rokonokhoz megyünk, elutaztunk egy szép májusi reggelen, Paula és én, mindketten lóháton egy podgyászszállító öszvérrel és egy hű szolgálóval. Volt gondom rá, hogy a csendőrségtől utlevelet szerezzek. Az olhettei nton mentünk s midőn megmáztuk az Ibardiu dombot, magunk előtt mintegy 150 navarra-i katonát találtunk táborba szállva: a katonák éppen azon az ösvényen sorakoztak, a hol Paulával a viharban találkoztam. Saját századom volt hadnagyom don Pablo Sarasa vezetése alatt.

Örömkönyek toltak szemembe, mikor messziről megpillantottam a vörös siphákat a szürke köpenyeket, a villogó fegyvereket mikor az én veteránjaim huráhh-hal jöttek felém és feleségem elé. Nem fáradtam el ezen derék kezek szoritgatásában. — Don Manuel, don Manuel! kiáltották, nem veszítjük el többé! — Paulát annyira meglepte ez a látvány, hogy elfelejtette nyugtalanságát és egy pillanattal

később tapsolt, látván elvonulni az én jó navarraimait a Soubicia zöldelő lejtőinek ösvényén. Az egész uton, míg a kíséret zöme kísért, addig 15—20 ember a legélénkebbekközül tánczoltak előttünk a baszk ugrást, levegőbe dobva fegyvereiket és hatalmasan éljenzve; mások teli torokkal énekelték hadi refrainjüket: biba, biba don Carlos, gure crreguia, éljen éljen don Carlos, a mi királyunk!

A tiszt Guibelalde levelét adta át nekem, ki parancsot adott, hogy egyenesen Lesacába menjek, hol este csatlakozni fog hozzám. Hadi uton volt. Ez a parancs nekünk igen kellemes volt mert alkalmat adott, hogy feleségemet don Joakimhoz kísérem. Nem is szükséges elmondanom önnek a tiszteletteljes plebános boidogságát, midőn a lesaca-i paplakban ő is ránk adta áldását. A nőm gyermekes öröme el, velem együtt abban a faluban, hol legelőször találkoztam velem. Don Joakim úgy bánt velünk, mintha nászünepélyünk lett volna és pusztá pinczéjének egyik sarkában még né hámpa I aczk tudela-i bort is talált, melyből a ukeira és a legközelebbi győzelmekre emeltünk poharat. — Parancsnoknak fognak ki-nevezni, mondá; én majd itt vigyázok és itt ápolom az én unokahugomat. Paula elpirult és rám nézett a nélkül, hogy felelttem volna. Este katonáim tánczolták előttem a zorzigó-t, melyet már régen nem tánczoltak ezen szerencsétlen földön. Tánczolva kéri föl egymásután a falu leányait, hogy velük a chirouta hangja mellett nagy kört alakítsanak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Öngyilkos főügyész.

Pozsony, május 10. (Saját tud. távirata.) *Mayer János* dr. kir. főügyész ma reggel rendkívül izgatottan távozott hazulról, úgy hogy egész magaviselete aggasztó gyanút keltett családjában ugyanarra, hogy az a rendőrséget értesítette. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és a főügyészt az ev. ref. temető mellett találták meg átlőtt halántékkal *halva*. Dr. Mayer Jánost a nagy idegesség vitte az öngyilkosságba. A részvét általános a tragikus sorsu férfiú iránt.

Transzvál.

London, május 10. A Reuter-ügynökség jelenti Kimberleyből tegnapi kelettel: Most tárgyalják a lázadással vádolt fokföldi hollandusok pörét. Eddig három vádlott ellen fejezték be a tárgyalást és mind a hármat fölmentették.

Brüsszel, május 10. Az idegen hatalmak konzulai értesítették *Krüger* elnököt, hogy a nagyhatalmak őt és az összes polgárokat vagyoniukkal felelőssé teszik az aranybányák elpusztításáért. *Botha* tábornok kijelentette, hogy lemond rangjáról és odahagyja a hadsereget, ha a kormány elrendeli a bányák elpusztítását. *Krüger* elnök megnyugtatta az ellenkezőről a hadvezért és így a hatalmak konzulait is.

Vezérkari ut.

Bécs, május 10. Báró Beck táborszer-nagy, vezérkari főnök vezetése alatt ma mintegy 50 vezérkari tiszt nagy vezérkari utra indult Sopronon és Kaposváron át.

Spanyol miniszterválság.

Madrid, május 10. *Silvela* minisztereinek tagadja, hogy miniszterválság van küszöbön.

KÖZGAZDASÁG.

A vértetű irtása.

Mégcsak pár évvel ezelőtt körülményesen le kellett írni, képekkel illusztrálni, hogy miként is lehet felismerni az almafák ezen rettetett uj ellenségét, a vértetűt; ma már — fájdalom — úgy el van ez a rut féreg terjedve, hogy a ki csak kevésbé érdeklődik a gyümölcs-fák iránt, itt ott figyelmesen nézegetve az almafák törzseit, ágait, bő alkalmat szerezhet saját szemével megismerni e bihatetlenül szaporos tetűt, annak gyapjas, fehér fészkeit, melynek szomorú hivatása szinte oly csapást mérni almatermelésünkre, mint a phyloxera a szőlőre.

Ma már inkább azt szükséges hangsúlyozni, hogy e rovar mennyire csuffá teszi fáinkat s hogy a védekezés ellene ép oly szükséges, mint könnyű, olcsó és célhozvezető.

A vértetű első tanyáját rendszeren a fa törzsének és ágainak *megsértett, sebes* részein üti fel. Ahol ugyanis teljesen egészséges, ép a fa kérte, ott nem képes szívó csövét a fa szöveteibe mélyeszteni.

Először tehát itt szaporodik, de rövid idő alatt ellepi az egész fát, az ágak, vesszők, hajtások és levélnyelek kiindulási pontjainál alkot uj társaságokat.

A fa éltető nedvéből táplálkozik, szurásai nyomán mint nagyobb — a farákhhoz hasonló — dudorodások keletkeznek a fa megtámadott pontján s nedvkeringésében mindjobban békítva, elvégre is kivész vagy legalább terméketlenné válik.

S ha idősebb fak hosszabb ideig is képesek küzdeni az ellenséggel, de az így nyomorékká tett fáknak már kevés gyönyörűsége vagy haszna lesz gazdájuknak.

A még fel nem lépett vértetűtől megoltalmazhatjuk fáinkat azoknak gondos ápolásával.

A metszés vagy vihar és jég által okozott sérüléseket ne hagyjuk nyitva, miután ezeken telepszik meg először a vértetű, ojtó viaszszal zárjuk el légmentesen, őszszel meszeljük be a fák törzseit és vastagabb ágait mésztejjel, ez nemcsak a vértetűt tartja távol, de a fakéreg képződésére is előnyösen hat, meg sokféle rovar, veszedelmes petét gombát irt ki. Főleg pedig védekezzünk a vértetű ellen fellépése első percében.

A már fellépett vértetűt megfojtással öl-jük meg.

Erre kiválóan alkalmas a *petroleum-emulsió*, továbbá egyáltalán a *zsiradékok, olajok*. Az előbbi olcsóbb, de a készítés egy kevés petecseléssel jár, az utóbbi valamivel drágább, de rögtön használható és kitűnő hatása.

A petroleum-emulsió úgy készül, hogy 15 deka háziszappant feldarabolva felforraltunk egy liter vízben s aztán amint lágymelegre kihült, hozzáöntünk két liter langyos petroleumot s aztán addig keverjük, zurboljuk, míg a keverék tejfelsűrűségűvé nem válik, mintegy 15 perc alatt kész van. Ezt azonban így még nem lehet használni, hanem használatkor 5 rész langyos vizet adunk egy rész emulsióhoz s ismét jól összevegyítve, indulhatunk a megtámadott fák orvoslásához. Ecsetet, pamacsot vagy egy rongydarabot mártva a keverékbe, azt úgy nyomjuk az egyes fertőzött helyekre, hogy egy egy vértetű társaságot lehetőleg egyszerre egészen elboritson a folyadék. Így járunk el minden fertőzött helylyel. Különös előszeretettel telepszik a vértetű a fattyuhajtások töveire, ezeket vágjuk le, égessük el s a sebeket ecseteljük be.

A vértetű irtásában különösen célhoz vezetők az olajok, zsiradékok, sőt a folyékony fagygyu is. Különösen megfelel a jutányosabb de tiszta gépolaj. Ezzel is oly módon járunk el, mint az emulsióval. Előnye, hogy minden előkészület nélkül használható, félévig is megoltalmazza a fát a vértetűtől s nem is valami drága.

A tulságosan elrepett idősebb fákat — ha már egyébként se valami becsek — vágjuk ki egészen, tüzeljük fel izben, helyére pedig ültessünk fiatal egészséges fát. Ha pedig még

megérdemli az ilyen erősen megtámadott fa a megmentést, úgy ritkítsuk meg a koronáját, a legerősebben megtámadott ágakat és fattyuhajtásokat többen eltávolítva, elégetve, a sebeket betapasztva. A megmaradt ágakon hajtsuk végre a gondos ecsetelést.

A vértettü ellen csak gondos munkával, alapos és következetes védekezéssel lehet célt érni, de így egy-két év alatt biztos sikerre számíthatunk.

Epen a május és június hónapokban láthatók legjobban az inficziált, fahégyapjas helyek, a fák törzsén, ágain; fogjon tehát hozzá mindenki, a ki elmulasztá, mielőbb az iráshoz. mert itt nagy veszedelemmel jár minden késlekedés.

Mártonfalvi.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

- A Tiszántúli eredeti távirata. -

Határidők.

Table with 2 columns: Határidők, Budapest, május 10. Rows include Buza októberre, Buza áprilisa, Uj tengeri, Rozs okt., Zab okt., Káposzta, repce, aug.

Ertéktőzsde.

Table with 2 columns: Ertéktőzsde, Budapest, május 10. Rows include Osztrák hitel, Magyar hitel, Allamvasut, Rimamuránvi, Magyar jelzálog, Salgótarjáni, Wagon-kölcsön.

Hivatalos árfolyamok

Table with 2 columns: Hivatalos árfolyamok, a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. május 10-én. Rows include Magyar aranyjárdék 4%, Magyar koronajárdék.

Table listing various gold and silver prices, including Magyar vasúti kölcsön aranyban, Magyar vasúti kölcsön ezüstben, Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból, etc.

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara

1800
1900.

Pályázati hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 29.737./IX. sz. leiratával pályázatot hirdet a pesti magyar kereskedelmi bank által 1892 évben alapított, 30.000 koronát kitevő és külföldi tanulmányutakra szánt ösztöndíj alapítványnak az 1899. évre esedékes, de akkor kiosztásra nem került 4 1/2%-os kamatait, vagyis 1350 koronát tevő kamatainak egy kiváló készült-séggel végzett kereskedelmi akadémiái,

illetve felső kereskedelmi iskolai tanuló által leendő elnyerése végett.

Ezen ösztöndíj elnyerhetése végett folyamodhatnak oly ifjak, kik valamely hazai kereskedelmi akadémiát, illetve felső kereskedelmi iskolát sikerrel végeztek, mely körülmény végbizonyítvánnyal igazolandó.

Szabatosan megjelölendő azon speciális ismeret, melynek elsajátítása vagy fejlesztése végett a tanulmányut megtetele szándékoltatik.

Felemlítendő folyamodónak eddigi működése, esetleges szakmunkálatai, ismeretköre, valamint nyelvismerete s megemlítendő lesz végül, hogy szerzendő tapasztalatait a tanulmányut befejeztével miként véli értékesíteni.

Oly jeles képzettségű ifju, ki a tanulmányozandó speciális ismeretek körébe már elméleti vagy gyakorlati irányu tanulmányokra hivatkozhatik s kellő nyelvismeretekkel bir, előnyben részesül.

A fentiek figyelembe vételével szerkesztendő folyamodványok a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz czimezendők, de az alulírott kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be 1900. június hó 15-ig.

Miről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a pályázat határideje letelte után érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

Nagyvárad, 1900. május 10.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, elnök.

Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Large railway schedule table with multiple columns for routes: Budapest k.p.u.-Nagyvárad-Kolozsvár, Kolozsvár-Nagyvárad-Budapest, Püspök-Ladány-Debreczen-Érmihályfalva, Nagyvárad-Szeged-Rókus, Szeged-Rókus-Nagyvárad, Nagyvárad-Arad, Arad-Nagyvárad. Includes arrival and departure times.